

Tel Aviv: beste vliegveld
van Europa Pagina 14

Binnen vijf jaar: Metro
in Tel Aviv Pagina 18

ISRAEL

NIEUWS UIT

Nr. 2 – Februari 2007

De hoop van de Messias in Israël

Pagina 5

בית שלום
www.beit-shalom.nl

■ EEN MESSIAANS PANORAMA VANUIT JERUZALEM

Het Hebreeuwse Nieuwe Testament – de Israëlitische tegenpool van de nieuwe «King James Bijbel»

«Want het woord Gods is levend en krachtig en scherper dan enig tweesnijdend zwaard...» (Hebr. 4:12).

DR. GERSHON NEREL – DEEL 7

De doorslaggevende betekenis van het Hebreeuwse Nieuwe Testament in de vertaling van Franz Delitzsch, is vergelijkbaar met die van de Engelse King James Bijbel. Net als bij de nieuwe uitgave van de King James Bijbel hebben de initiatoren van de Hebreeuwse «Negev-versie» van het Delitzsch-NT vanaf het begin verklaard, dat het niet hun bedoeling is, «een nieuwe vertaling te vervaardigen, ... maar een goede vertaling nog beter te maken».

Ook in de huidige tijd houdt 99 procent van het Joodse volk een vertaling van het oorspronkelijke Oude Testament (Tenach) in modern Hebreeuws voor niet gerechtvaardigd. De «oude» tekst wordt als authentiek en betrouwbaar gezien. Hij dient zelfs als fundament voor het onderricht aan kinderen van basisscholen. Hoewel de situatie bij het Nieuwe Testament anders is, omdat de originele manuscripten slechts in de Griekse taal bestaan, is een, aan het klassieke Hebreeuws aangepaste stijl, voor veel Joden van grote betekenis. Met het oog op nauwkeurigheid en betrouwbaarheid is het Nieuwe Testament in het klassieke Hebreeuws, vergelijkbaar met de Engelse King James Bijbel. Het is immers bekend dat de vertaling van de King James Bijbel voor veel lezers als te letterlijk ervaren wordt. In de woorden van de Jeruzalemse wetenschapper, Malcolm Lowe (uitgever van het magazine *Immanuel*, een orgaan voor onderzoek van religie in Israël en voor bevordering van de dialoog tussen Joden en christenen), ligt hierin toch een bepaalde waarheid; hij zegt namelijk dat de «tekst, ondanks zijn antieke vocabulaire, dikwijls directer tot ons spreken kan dan zo menige moderne vertaling». Dit prin-

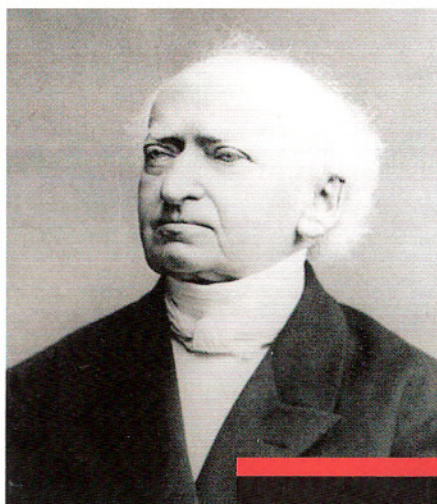
cipe is zelfs in een nog strengere zin van toepassing op het Hebreeuws van het Nieuwe Testament in de vertaling van Delitzsch.

De Messiaans-Joodse correctoren in Yad Hashmona probeerden daarom eerst helemaal niet, de tekst van Delitzsch van de grond af nieuwe vorm te geven, maar slechts enkele woorden of uitdrukkingen te veranderen, die als problematisch golden, omdat zij aantoonbaar anachronistisch geworden waren. Daarom werden begrippen, die in de loop der tijden een misleidende en zelfs lasterende betekenis gekregen hadden, door andere, beter geschikte uitdrukkingen vervangen. De eerste en belangrijkste bron daarvoor was het Oude Testament. Slechts wanneer daar geen korte, geschikte formulering gevonden werd, werd op het Hebreeuws van de Mishna («mondelijke leer», onderdeel van de Talmoed) teruggegrepen.

De geschiedenis van het project. Het project van de bewerking strekte zich uit over een tijdspanne van ongeveer tien jaar (van 1993 tot 2003), echter met meerdere onderbrekingen. Na de publicatie van het «van aantekeningen voorziene Nieuwe Testament» in modern Hebreeuws, stelde ik een fundamentele bewerking van de teksten van Delitzsch voor, daar dit dringend nodig

is. Om dit voorstel in daden om te zetten, werden in 1993 de eerste praktische stappen ondernomen. Destijds sprak ik Miriam Ronning/Ronen (voorheen Syväntö) aan, of zij zich een samenwerking bij dit project kon voorstellen. Twee decennia daarvoor had Miriam (Mirja) een belangrijke bijdrage geleverd aan de vertaling van

het Nieuwe Testament in modern Hebreeuws. Enige jaren lang hield zij aan het Amerikaanse instituut voor studies in het Heilige Land, op de berg Zion, voorlezingen over Bijbelvertaling. Bovendien had zij reeds ervaren-

Franz Delitzsch

gen opgedaan, toen zij de Bijbelgedeelten in het Fins vertaalde. In haar woonplaats Motza, een plaats tussen Yad Hashmona en Jeruzalem, onderzochten Miriam en ik bijna twee jaar lang (tot 1995) de evangeliën en de Romeinenbrief, om de belangrijkste correcties samen te stellen. Daarop eindigde onze samenwerking. In de jaren 1995 tot 1998 consulteerden mijn vrouw Sara en ik meerdere experts, met het doel het project voort te zetten. Tot hen behoorden ook de taalgeleerde Yohanan Elihai (Jean Leroy) uit Jeruzalem en Miriam Zeidan van de Messiaanse Bethesda-gemeente in Haifa. Miriam Zeidan had jarenlange ervaring met het corrige-

ren en de redactie van Hebreeuwse vakliteratuur.

Het project werd in september 1998, in de westelijk van Jeruzalem gelegen Moshave Yad Hashmona weer opgenomen, toen mijn vrouw Sara en ik opnieuw begonnen, het hele Nieuwe Testament van Delitzsch grondig op de taalkundig problematische teksten te onderzoeken. Ons werk duurde drie jaar, dus tot eind 2001. In dit tijdperk typte Sara de gecorrigeerde tekst in de computer, zodat de hele «Negev-Versie» van het Nieuwe Testament van Delitzsch, inclusief de veranderde punctuatie (de vocaaltekens) op de computer beschikbaar was. Leden van de Joods-Messiaanse gemeente in Yad Hashmona, waaronder David, Miriam, Yedidyah en Eli Bar David, hielpen bij dit project met behulpzame bijdragen. Miriam Zeidan steunde ons bij het proeflezen. De voorbereidingen voor de productie van deze nieuwe NT-uitgave strekten

zich uit over de jaren 2002 tot 2003. Net zo lang duurde in Finland de vervaardiging van de films voor het Hebreeuwse Oude Testament.

Methodische gezichtspunten.

De gerevideerde uitgave steunt op de achtste oplage van het Hebreeuwse Nieuwe Testament van Delitzsch. Deze oplage is het meest geliefd bij Israëli's, die voorkeur geven aan de tekst van Delitzsch. Behalve de meerderheidstekst (*Textus Receptus*) van het Griekse Nieuwe Testament, gebruikten de correctoren voor de keuze van bepaalde Hebreeuwse woorden, ook meerdere mogelijke betekenisvarianten van meer teksten en vertalingen, waaronder de *Peshitta* (Aramees en Hebreeuws), verschenen in 1986 in Jeruzalem, *Berit Hadasha Al-pi HaMashiah* (Hebreeuws Nieuw Testament naar de Messias), verschenen in 1838 in Londen, *Habrit HaHadasha Al-pi*

Hamashiah Im Nedukot Uteamim Het Nieuwe Testament naar de Messias met punctuatie – Hebreeuwse vocalen – en accenten), verschenen in 1886 in Londen, het Hebreeuwse Nieuwe Testament van Isaac Salkinson en David Ginzburg, dat vandaag nog in tweetalige uitgaven in Londen wordt uitgegeven en het *Sefer Habritot* (Boek der Verbonden – *Tenach* en Nieuw Testament), verschenen in 1991 in Jeruzalem.

De belangrijkste principes voor de voorbereiding van de «Negev-Versie» zijn als volgt samen te vatten: Hoogste prioriteit werd gegeven aan de vocabulaire en woordkeuze, die beslist aan het huidige taalgebruik aangepast moesten worden. Ten tweede werd in problematische verzen de zinsbouw gemodificeerd. Ten derde werd er ook rekening gehouden met theologische voorstellingen, die aan bepaalde tekstuittgaven verbonden zijn. ■

ACHTERGRONDINFORMATIE UIT ISRAËL

■ HET VATICAN EN DE HOLOCAUST

Paus Pius XIIe was op de hoogte van Auschwitz

Dankzij onderzoek van de Israëliische historica prof. Dina Porat van de Universiteit van Tel Aviv, kwam de kritiek van het Vaticaan op paus Pius XIIe in het jaar 1944, in de openbaarheid.

Uit de beschikbare documenten blijkt, dat paus Pius XIIe en andere hooggeplaatste persoonlijkheden van het Vaticaan, gedetailleerd op de hoogte waren van de, door de Nazi's bedreven, vernietiging van het Joodse volk – en wel veel eerder dan het Vaticaan toegeeft.

Prof. Porat bewijst, dat pater Angelo Giuseppe Roncalli (de latere paus Johannes XIIIe) in het jaar 1944 paus Pius XIIe vanwege zijn houding ten opzichte van de Nazi's scherp aanviel. Reeds in 1943 had hij de katholieke president van Slowakije gevraagd, de deportatie van Joden naar Auschwitz stop te zetten. Het schrijven had hij uitgevaardigd op het verzoek van een medewerker van de Jewish Agency, Haim Barlas, die destijds nauw contact met Roncalli onderhield. In juni 1944 vielen Barlas de «Protocollen van Auschwitz» in handen. Daarbij gaat het om een verslag van twee gevangenen van Auschwitz, die in april 1944 uit het vernietigingskamp konden vluchten. Barlas gaf deze protocollen meteen door aan pater Roncalli. In zijn herinneringen houdt Barlas staande, dat Roncalli tot tranen toe geroerd en ten diepste geschokt was. Vervolgens heeft Roncalli zijn ongenoegen over het gedrag van zijn voorgangers laten

blijken, die «grote macht bezitten en over veel invloed beschikken, maar elke hulp achterwege laten». Bovendien zou Roncalli hem beloofd hebben, het document meteen in het Vaticaan bekend te maken. Toch beweert het Vaticaan tot op heden, dat de protocollen hun pas in oktober 1944 overhandigd zijn.

Paus Pius XIIe blijft een omstreden persoonlijkheid. Steeds weer zijn er geluiden te horen, dat hij al in de loop van de jaren 1940 nauwkeurig op de hoogte was van de massavernietiging in de Nazikampen, maar ondanks zijn prominente positie niets gedaan heeft, om Joden te helpen. Het Vaticaan wees deze beweringen steeds af.

Tenslotte stelde paus Johannes Paulus II in 1999 een internationale historische commissie in, die zich aan de hand van de in het Vaticaan aanwezige documenten met deze vragen bezig zou moeten houden. De groep brak echter haar werk af, daar volgens uitspraken van enkele leden, het Vaticaan niet alle documenten toegankelijk maakte. ZL ■

Het Vaticaan en de Holocaust: www.shoa.de/content/view/105/85